

ШАҲАРСОЗЛИК НОРМАЛАРИ ВА ҚОИДАЛАРИ

**ҚИШЛОҚ ҲУДУДЛАРИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШНИ ВА ҚУРИШНИ
РЕЖАЛАШТИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ
БЎЙИЧА ШАҲАРСОЗЛИК
ҲУЖЖАТЛАРИНИНГ ТАРКИБИ,
УЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ, КЕЛИШИШ
ВА ТАСДИҚЛАШ ТАРТИБИ
ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМА**

ШНК 1.03.10-2019

Расмий нашр

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚУРИЛИШ ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ 2019

ШАҲАРСОЗЛИК НОРМАЛАРИ ВА ҚОИДАЛАРИ

**ҚИШЛОҚ ҲУДУДЛАРИНИ
РИВОЖЛАНТИРИШНИ ВА ҚУРИШНИ
РЕЖАЛАШТИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ
БЎЙИЧА ШАҲАРСОЗЛИК
ҲУЖЖАТЛАРИНИНГ ТАРКИБИ,
УЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ, КЕЛИШИШ
ВА ТАСДИҚЛАШ ТАРТИБИ
ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМА**

ШНК 1. 03. 10 – 2019

Расмий нашр

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚУРИЛИШ ВАЗИРЛИГИ**

Тошкент 2019

ШНҚ 1.03.10-19 “Қишлоқ ҳудудларини ривожлантиришни ва қуришни режалаштиришни ташкил этиш бўйича шаҳарсозлик ҳужжатларининг таркиби, уларни ишлаб чиқиш, келишиш ва тасдиқлаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома”.

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги – Тошкент, 2019 й.

ИШЛАБ ЧИҚДИ ВА КИРИТДИ: “Қишлоққурилишлойиха” МЧЖ бош лойиха кидирув институти томонидан ишлаб чиқилган ва таклиф қилинган (И.С.Ахмедов, И.И.Усманходжаев, Л.К.Мелиева, З.З.Юсупова – мавзу раҳбари, муаллифлар Ж.Ю.Мирзамухамедов О.Я.Демерза, В.Я.Бескоровайный, О.Я.Ескина, З.А.Хван, Ф.И.Цой).

МУХАРРИРЛАР: Х.Х.Очилов, Б.С.Садиков (ЎЗР. Қурилиш Вазирлиги), И.И.Усманходжаев, (“Қишлоққурилишлойиха” МЧЖ).

ТАСДИҚЛАШГА ТАЙЁРЛАДИ: Техник меъёрлаш, янги технологияларни жорий этиш бошқармаси (Ж.И.Балтаев), Архитектура ва шаҳарсозлик бошқармаси (З.З.Юсупова).

ТАСДИҚЛАНДИ: ЎЗР. Қурилиш вазирлигининг 2020 йил 7 январдаги 8-сонли буйруғи билан.

ШНҚ 1.03.10-19 “Қишлоқ ҳудудларини ривожлантиришни ва қуришни режалаштиришни ташкил этиш бўйича шаҳарсозлик ҳужжатларининг таркиби, уларни ишлаб чиқиш, келишиш ва тасдиқлаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома” кучга киритилиши билан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ШНҚ 1.03.10-12 ўз кучини йўқотади.

Мазкур ҳужжат расмий нашр сифатида Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги рухсатисиз тўла ёки қисман чоп этилиши, кўпайтирилиши ва тарқатилиши мумкин эмас.

© Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги.

ШНҚ 1.03.10-19

ҚИШЛОҚ ХУДУДЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИ ВА ҚУРИШНИ РЕЖАЛАШТИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА ШАҲАРСОЗЛИК ХУЖЖАТЛАРИНИНГ ТАРКИБИ, УЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ, КЕЛИШИШ ВА ТАСДИҚЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА ЙЎРИҚНОМА

Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения градостроительной документации по организации планирования развития и застройки сельских территорий

Instructions on the composition, procedure for the development, coordination and approval of urban planning documentation for the organization of planning for the development and development of rural areas

Амалга киритиш муддати 2020-07-04

1. ҚЎЛЛАНИШ СОҲАСИ

1. Ушбу Йўриқнома қишлоқ ҳудудларини ривожлантиришни ва қуришни режалаштиришни ташкил этиш бўйича шаҳарсозлик хужжатларининг таркиби, уларни ишлаб чиқиш, келишиш ва тасдиқлаш тартибни белгилайди.

2. АТАМАЛАР ВА ТАЪРИФЛАР

Ушбу Йўриқномада қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

аҳоли пункти – Ўзбекистон Республикасининг қонунчилиги билан номи, мақоми ва чегаралари белгиланган Ўзбекистон Республикаси маъмурий-ҳудудий тузилишининг таркибий қисми бўлиб, асосан муқом ҳолатда яшайдиган аҳолига эга ҳудуд;

шаҳарча – Ўзбекистон Республикасининг қонунчилиги билан номи, мақоми ва чегаралари белгиланган Ўзбекистон Республикаси маъмурий-ҳудудий тузилишининг таркибий қисми бўлиб, бир ёки бир неча маҳалладан ташкил топган, уй-жой бинолари, дала ҳовлилари, ижтимоий, ишлаб чиқариш, транспорт, таълим, муҳандислик ва бошқа мақсадлардаги бино ва иншоотлар жойлашган, шунингдек ўзига хос саноат ёки илмий аҳамиятга эга бўлган, аҳолисининг асосий қисми саноат корхоналарида, илмий ва давлат бошқаруви муассасаларида банд бўлган ҳудуд (туманларнинг маъмурий маркази вазифасини бажарувчи ёки аҳолининг асосий қисми банд бўлган

сохага мутаносиб равишда саноат, курорт, илмий, темир йўл хўжалиги, балиқчилик, тоғ-кончилик, дала ховлилари);

қишлоқ (овул) – Ўзбекистон Республикасининг қонунчилиги билан номи, мақоми ва чегаралари белгиланган Ўзбекистон Республикаси маъмурий-худудий тузилишининг таркибий қисми бўлиб, бир ёки бир неча маҳалладан ташкил топган, асосан уй-жой, дала ховлилари савдо ва маиший хизмат кўрсатиш бинолари жойлашган, аҳолисининг асосий қисми қишлоқ хўжалиги ва унинг билан боғлиқ бўлган сохаларда банд ва сони икки юз кишидан ортиқ бўлган худуд;

аҳоли пунктининг бош режаси – яшаш ва фаолият муҳитини шакллантиришнинг комплекс шароитларини, аҳоли пунктлари худудий ривожланишининг асосий йўналишларини белгилайдиган шаҳарсозлик ҳужжати;

аҳоли пунктлариаро худудлар – аҳоли пунктлари чегарасидан ташқаридаги икки ва ундан ортиқ аҳоли пункти ўртасидаги худудлар;

худудни зоналаштириш – аҳоли пункти, қишлоқ худуддаги маҳалла фуқарорлар йиғини ёки қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи юридик шахсининг худудларини ривожлантиришнинг шаҳарсозлик жиҳатидан режалаштиришда муқим яшайдиган аҳолининг ёки муаъян худудда вақтинча фаолият юритадиган ишловчиларнинг хавфсизлигини асрашга йўналтирилган ҳар ҳил турдаги чекловларни (шаҳарсозлик, санитария, экологик, техноген, ёнғин хавфсизлиги, табиат ҳалокатлари (сув босиш, сел, тупроқ кўчкиси), геологик) ҳисобга олган ҳолда ушбу худудларнинг қисмларини функционал мақсадга кўра бўлиниши (чекловлар ер участкаларига ҳамда уларда янги қуриладиган ва реконструкция қилинадиган бино ва иншоотлар ёки уларнинг мажмуаларига (ер участкалари ва кўчмас мулкдан фойдаланишга) нисбатан қўлланилади);

шаҳарча, қишлоқ (овул) чегараси – аҳоли пункти ерларининг уларни ер фондининг бошқа тоифаларидан ажратиб турадиган, шаҳарсозлик ҳужжатларида белгилаб қўйилган ташқи чегараси;

шаҳарсозлик ҳужжатлари – худудларни, аҳоли пунктларини ривожлантиришни шаҳарсозлик жиҳатидан режалаштириш тўғрисидаги ҳамда уларни қуриш ҳақидаги, белгиланган тартибда тасдиқланган ҳужжатлар;

қизил чизиқ – даҳалар, мавзелар ва режалаштириш тузилмаси бошқа қисмларининг худудларини аҳоли пунктларининг кўчалари, тор кўчалари ва майдонларидан ажратиб турувчи, шаҳарсозлик ҳужжатларида белгилаб қўйиладиган чегаралар;

қуришни тартибга солиш чизиқлари – бинолар ва иншоотларни жойлаштиришда шаҳарсозлик ҳужжатларида қизил чизиқлардан ёки ер участкаси чегараларидан маълум оралиқ жой ташлаган ҳолда белгилаб қўйиладиган қуриш чегаралари;

худудни режалаштириш тархи – худуднинг зоналаштирилишини, аҳолини жойлаштириш тармоқлари такомиллаштирилишининг, тегишли худуднинг аҳоли пунктларини, саноати, қишлоқ хўжалигини, минтақалараро, минтақавий ҳамда аҳоли пунктлариаро аҳамиятга молик муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилайдиган шаҳарсозлик ҳужжатлари;

худудни ривожлантиришнинг тармоқ тархи – тегишли худудда муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни, иқтисодиёт тармоқларини ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилайдиган шаҳарсозлик ҳужжатлари;

рекреация худуди – аҳоли пунктидаги аҳолини дам олиши ва соғломлаштириш учун мўлжалланган хиёбонлар, дам олиш боғлари (парклар), шаҳар боғлари, сув хавзаларидан иборат худудудий зонанинг тури;

яшаш худудлари – уй-жой, жамоатчилик, ишбилармонлик-жамотчилик, рекреация заналарни, муҳандислик-транспорт инфратузилмани, шунингдек жойлашуви ва фаолияти махсус санитар-химоялаш заналарига эга бўлиши талаб қилинмидаган бошқа объектларни (коммунал, саноат ва бошқалар) жойлаштириш учун мўлжалланган худуд;

жамоат (жамоатчилик) бинолари ва иншоотлари – кишиларнинг вақтинча бўлиши ва ҳар хил турдаги фаолиятни амалга ошириш учун мўлжалланган ҳалқ таълими, соғлиқни сақлаш, савдо, спорт, маданий-оқартув, транспорт хизмати кўрсатиш ҳамда бошқа фуқаролик бинолари ва иншоотлари;

махаллалар фуқаролар йиғинлари – давлат ҳокимияти органлари тизимига кирмайдиган ва қонун ҳужжатлари билан берилган ўз ваколатларини тегишли худуд доирасида амалга оширадиган, юридик шахс ҳуқуқларидан фойдаланадиган фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органидир (махаллаларни тузиш, бирлаштириш, бўлиш ва тугатиш, шунингдек уларнинг чегараларини белгилаш ва ўзгартириш, уларга ном бериш ҳамда уларнинг номини ўзгартириш фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг илтимосномалари асосида маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда амалга оширилади).

3. АСОСИЙ ҚОИДАЛАР

3.1 Ушбу Йўриқномада назарда тутилган лойиҳалаш ҳужжатларини ишлаб чиқишда Ўзбекистон Республикаси қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари, қарорлари ва фармойишларига, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорлари ва фармойишларига, шунингдек, республиканинг меъморчилик ва шаҳарсозлик, қурилиш, экология ва ер тузиш соҳасидаги норматив ҳужжатларга амал қилиш зарур.

3.2 Ушбу Йўриқномада қишлоқ ҳудудларини, қишлоқ аҳоли пунктлари, шунингдек, уларнинг алоҳида қисмларининг ҳудудини режалаштириш бўйича лойиҳалаш-режалаштириш ҳужжатларининг куйидаги турлари назарда тутилади:

- а) қишлоқ ҳудуддаги маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудини меъморий-режалаштиришни ташкил этиш лойиҳаси;
- б) маҳалланинг шаҳарсозлик жиҳатдан ривожлантириш схемаси;
- в) қишлоқнинг (овулнинг) қисқа ҳажмдаги бош режаси;
- г) қишлоқнинг (овулнинг) батафсил режалаштириш лойиҳаси (кейинги ўринларда БРЛ деб юритилади) билан қўшилган бош режаси;
- д) қишлоқнинг (овулнинг) шаҳарсозлик паспорти;
- е) қишлоқнинг (овулнинг) чегараси чизиғи лойиҳаси.

3.3 Вазирлик ва идоралар, вилоят ва туман ҳокимликлари, маҳалла фуқаролари йиғинлари кенгашлари, турли хил шаклдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчи юридик шахслар, акциядорлик жамиятлари бошқа юридик ва жисмоний шахслар қишлоқ ҳудуддаги маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудини меъморий-режалаштиришни ташкил этиш лойиҳаси (кейинги ўринларда ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси деб юритилади), қишлоқнинг (овулнинг) бош режаси, қишлоқнинг (овулнинг) чегараси чизиғи лойиҳаси, қишлоқнинг (овулнинг) шаҳарсозлик паспортларининг буюртмачилари бўлиши мумкин.

4. ҚИШЛОҚ ҲУДУДАГИ МАҲАЛЛА ФУҚАРОЛАРИ ЙИҒИНИ ҲУДУДИНИНГ МЕЪМОРИЙ-РЕЖАЛАШТИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ

4.1 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси туманни режалаштириш лойиҳаси (мавжуд бўлганда) ечимларини ривожлантириш сифатида ишлаб чиқилади. ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси маҳалла фуқаролари йиғинлари кенгаши, фермер ва деҳқон хўжаликлари ҳудудлари ва қишлоқ ҳудудларда жойлашган бошқа юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳудудларини қамраб олади.

4.2 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси материалларининг таркиби 1-жадвалга мувофиқ қабул қилиниши керак.

1-жадвал

Т/р	График материаллар номи	График материаллар масштаби
1.	Қишлоқ ҳудуддаги маҳалла фуқаролари йиғинини туманда, вилоятда жойлашиш схемаси	1 : 10000, 1 : 25000 масштабсиз
2.	Ҳудуднинг ҳозирги фойдаланиши	1 : 10000, 1 : 25000
3.	Атроф муҳитнинг ҳозирги аҳволи ва режалаштирувчи чеклашлар схемаси	1 : 10000, 1 : 25000
4.	Ҳудуднинг лойиҳада ташкил этилиши (асосий чизма)	1 : 10000, 1 : 25000
5.	Ҳудуднинг муҳан-дислик тармоқлари ва муҳандислик тайёрланиши схемаси	1 : 10000, 1 : 25000

6.	Автойўллар, транспорт ва аҳолига ижтимоий ва маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектларини жойлаштириш схемаси	1 : 10000, 1 : 25000
7.	Изоҳнома	
<p>Изоҳлар:</p> <p>1. Атроф муҳитнинг ҳозирги аҳволи схемаси билан ҳудуддан ҳозирги фойдаланилиши схемасини бир варақда қўшиб жойлаштиришга йўл қўйилади.</p> <p>2. Ҳудуднинг муҳандислик тармоқлари ва муҳандислик тайёрланиши бўйича тармоқ схемаларини алоҳида варақларда бажаришга йўл қўйилади (ВиК, ЭС, ТГС, СТ). Схемаларда ҳар бир муҳандислик тизимининг асосий магистрал ер усти ва ер ости тармоқлари ҳамда уларнинг фаолиятини таъминловчи иншоотлар (станциялар, оқова сувларни кўтариб берувчи мосламалар ва ҳаказо) акс эттирилади (ҳар бир кўча бўйича тизимларнинг тарқалиши ва уларнинг қуввати кўрсатилмайди).</p> <p>3. Лойиҳа ечимларини асословчи, деталлаштирувчи схемалар ва илова қилинадиган расмлар қўшимча равишда буюртмачининг топширигига асосан қўшимча тўлов эвазига бажарилиши мумкин.</p>		

4.3 График материалларда куйидагилар кўрсатилиши керак:

4.3.1 Маҳалла фуқаролари йиғинини туманда жойлаштириш схемаси.

Схемада маҳалла фуқаролари йиғини жойлашган туманнинг чегаралари, маҳалла фуқаролари йиғинининг чегаралари, асосий ердан фойдаланувчилар чегаралари, лойиҳалаштирилаётган МФЙ (маҳалла фуқаролари йиғини), туман маркази, шаҳар ва шаҳарчалар ҳудуди, маҳалла фуқаролари йиғинининг марказий аҳоли пункти (шаҳарча, кишлоқ, овул), халқаро, республика, вилоят ва туман автомобил йўллари, темир йўл тизимлари ва бекатлари, вилоят ҳамда туман аҳамиятига эга муҳандислик коммуникациялари тармоқлари ва иншоотлари, асосий ирригация тизимлари (каналлар, коллекторлар, лотоклар ва бошқалар), дарёлар, сув омборлари ва бошқа сув хавзалари акс эттирилади.

4.3.2 Маҳалла фуқаролари йиғинининг ҳудудидан ҳозирги фойдаланиш ҳолатининг режаси.

Режада МФЙ ҳамда кишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи бўлган юридик шахслар чегаралари, бошқа ердан фойдаланувчилар участкалари чегаралари, кишлоқлар (овуллар) чегаралари, якка тартибдаги уй-жойлар ва кўп қаватли кўп квартиралли уй-жойлар қурилган ҳудудлар, жамоат бинолари участкалари, кишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи юридик шахслар корхоналарининг ишлаб чиқариш ҳамда уларга хизмат кўрсатувчи омборлар ва бошқа инфратузилма ҳудудлари, саноат корхоналари участкалари, аҳоли пунктлардан ташқари ерлар, шу жумладан шудгорлар, боғлар, тоқзорлар, тутзорлар, яйловлар ва ўтлоқлар, туман ҳокимлигининг захирасидаги ерлар, чорвачилик мажмуалари участкалари, деҳқон ва фермер хўжаликлари, ирригация тизимлари (каналлар, коллекторлар, лотоклар ва бошқалар), дарёлар, сув омборлари ва бошқа сув хавзалари, йўл-кўча тармоғи, темир йўл тизимлари, магистрал муҳандислик коммуникациялари тармоқлари ва иншоотлари.

Барча элементлар лойиҳани ишлаб чиқиш бошланган йилнинг 1 январь ҳолатига кўрсатилади.

4.3.3 Атроф муҳитнинг ҳозирги аҳволи ва режалаштирувчи чеклашлар схемаси.

қишлоқ хўжалик экинлари, саноат корхоналари ва айрим ишлаб чиқариш объектларининг зарарли таъсир зоналари;
 қабристонларнинг санитария-ҳимоя зоналари;
 интенсив ҳаракатли автомобиль йўллари, муҳандислик тармоқлари объектларидан санитар-ҳимоя зоналари;
 хавфли гидрогеологик ҳодисалар зоналари, сув тошадиган зоналар;
 сув хавзаларининг қуриқлаш зоналари;
 тарихий ва маданий ёдгорликларининг қуриқлаш зоналари;
 табиий ландшафтлар ھимоя зоналари;
 ўрмонлар, биорезерватлар, табиат қўриқхоналарининг қуриқлаш зоналари;
 ер ости ва ер усти фойдали қазилмалар қуриқлаш зоналари.
 Барча зоналар схемага лойиҳалаштирилаётган ҳудуддаги шамоллар эсадиган йўналишлари кўрсатилган ҳолда туширилиши керак.

4.3.4 Ҳудуднинг лойиҳавий ташкил этилишининг схемаси (асосий чизма). ҳудуднинг таклиф этилаётган функционал зоналаштирилиши ва меъморий-режалаштириш тузилмаси;

юридик шахслар томонидан эҳтимолдаги ривожланишни ҳисобга олган ҳолдаги ердан фойдаланишнинг ўзгаришлари контурлари;

уй-жой қурилишининг ривожланиши;

мактабгача ва мактаб таълимни, аҳолига маданий-маиший, тиббий, рекреацион хизмат кўрсатишни ташкил этиш тизимини истиқболдаги ривожланиши;

асосий транспорт ва пиёда йўллари, муҳандислик-техник инфратузилманинг ривожланиши;

атроф муҳитни муҳофаза қилиш тадбирлари кўрсатилади.

Асосий чизмада ҳудуддан ҳозирги фойдаланишнинг ҳолати ва истиқболдаги, яъни ҳисоб-китоб муддатидаги ҳамда биринчи навбатда қуриладиган бино ва иншоотлар, йўл-кўча тармоқлари, муҳандислик коммуникацияларнинг магистрал тармоқлари, рекреация ва бошқа объектлар кўрсатилади.

4.3.5 Ҳудуднинг муҳандислик тармоқлари схемасида:

муҳандислик тизимининг мавжуд ва лойиҳалаштирилаётган элементлари; сув, иссиқлик, электр ва газ таъминоти манбалари, магистрал қувурлар (ичимлик суви, оқова сувлар, табиий газ), тозалаш иншоотлари, алоқа линиялари кўрсатилади.

Схема жуда тўлиқ ва мураккаблашиб кетганида алоҳида «Сув таъминоти ва оқова сувлар тизими», «Иссиқлик ва табиий газ таъминоти», «Электр таъминоти ва телефонлаштириш» схемаларини ишлаб чиқилиши мумкин.

Схемаларда ҳар бир муҳандислик тизимининг асосий магистрал ер усти ва ер ости тармоқлари ҳамда уларнинг фаолиятини таъминловчи иншоотлар (станциялар, оқова сувларни кўтариб берувчи мосламалар ва ҳаказо) акс эттирилади (ҳар бир кўча бўйича тизмларнинг тарқалиши ва уларнинг қуввати кўрсатилмайди, буюртмачининг лойиҳа топшириғидаги алоҳида ҳолатлардаги кўрсатмалар бундан мустасно).

4.4 Изоҳнома қуйидагиларни ўз ичига олади:

а) маҳалла фуқаролари йиғини ҳудудининг ҳозирги ҳолати:

1) маҳалла фуқаролари йиғини жойлашган вилоят ва туман тўғрисида маълумот:

географик жойлашув;

ҳудуднинг майдони;

туташган мамлакатлар (мавжуд бўлганда), вилоятлар ва туманлар;

вилоятнинг ва туманнинг маъмурий-ҳудудий тузилиши;

тумандаги аҳоли пунктларининг сони ва уларнинг тури бўйича тоифаланиши;

вилоятдаги ва тумандаги аҳоли сони (шаҳарсозлик ҳужжат ишлаб чиқилиши бошланган йилнинг 1 январдаги ҳолати);

2) маҳалла фуқаролари йиғинининг жойлашуви ва чегаралари тавсифи:

географик жойлашув;

ҳудуднинг майдони;

туташган мамлакатлар, вилоятлар ва туманлар (мавжуд бўлганда) ҳамда бошқа маҳалла фуқаролари йиғинлари;

маҳалла фуқаролари йиғини ҳудудидаги аҳоли пунктларининг сони ва уларнинг тури бўйича тоифаланиши;

маҳалла фуқаролари йиғинининг марказий аҳоли пункти ва ундан туман марказигача масофа (км);

маҳалла фуқаролари йиғинини марказий аҳоли пункти билан боғлайдиган автомобиль йўли ҳамда мавжуд бўлганда темир йўл ва сув йўллари;

3) табиий шарт-шароитлар:

рельеф;

тупроқларнинг тавсифи;

хароратнинг мавсумий кўрсаткичлари;

ҳавонинг намлиги;

шамолнинг асосий йўналишлари ва ўртача тезлик кўрсаткичлари;

ёғингарчиликнинг ўртача ва мавсумий тавсифи;

сейсмик ҳолат;

гидрогеологик ҳолат;

4) маҳалла фуқаролари йиғини ёки қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштирувчи юридик шахс ҳудудидан (ерларидан) фойдаланишнинг ҳозирги ҳолати:

умумий майдон;

аҳоли пунктлари ерлари мадони;
қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлар, яъни қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун берилган ёки ана шу мақсадга мўлжалланган ерлар жами майдони:

шу жумладан суғориладиган ерлар майдони;
суғорилмайдиган (лалмикор) ерлар майдони;
хайдаладиган ерлар майдони;
пичанзорлар майдони;
яйловлар майдони;

кўп йиллик мевали дов-дарахтлар ва токзорлар эгаллаган ерлар майдони;

ўрмон фонди ерлари - ўрмон билан қопланган, шунингдек ўрмон билан қопланмаган бўлса ҳам, ўрмон хўжалиги эҳтиёжлари учун берилган ерлар;

саноат, транспорт, алоқа, муҳофаа ва бошқа мақсадларга мўлжалланган ерлар майдони;

табиатни муҳофаза қилиш, соғломлаштириш ва рекреация мақсадларига мўлжалланган ерлар майдони;

моддий маданий мерос объектлари жойлашган ерлар майдони;

сув фонди ерлари (сув объектлари, сув хўжалиги иншоотлари эгаллаган ерлар ва сув объектларининг қирғоқлари бўйлаб ажратилган минтақадаги ерлар) майдони;

захира ерлар (юқорида кўрсатилган ер фонди тоифаларига киритилмаган ҳамда юридик ва жисмоний шахсларга эгалик қилиш, фойдаланиш учун, ижарага ва мулк қилиб берилмаган (реализация қилинмаган) барча туман, шаҳар давлат ҳокимияти органларининг тасарруфидаги ерлар) майдони. Изохномада ҳудуднинг (ерларнинг) баланси акс эттирилган жадвал келтирилади;

5) маҳалла фуқаролари йиғини ҳудудидаги уй-жой фондининг ҳолати:

уй-жой фонди жами (кв. м);

якка тартибдаги уй-жойлар (кв. м);

кўп қаватли кўп квартирали уй-жойлар (кв. м);

1-қаватлик кўп квартирали уй-жойлар (кв. м);

намунавий лойиҳалар бўйича бўйича қурилган уй-жойлар (кв. м);

Ушбу кичик банддаги маълумот жадвал шаклида берилади, жадвалда мавжуд фойдаланишдаги уй-жой фонди ва қурилаётган уй-жойлар фонди алоҳида кўрсатилади;

б) ижтимоий объектлар сони ва қуввати;

Маданият;

соғлиқни сақлаш;

ҳалқ таълими;

мактабгача таълим;

ўрта-маҳсус касб таълим;

савдо ва маиший хизмат;

спорт;

- 7) саноат объектлари сони ва қуввати;
- 8) қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг инфратузилмаси (машина-трактор парклари, молхоналар, омборлар ва хаказо) объектлари сони ва қуввати;
- 9) рекреация объектлари сони ва қуввати;
- 10) муҳандислик тармоқлари ҳолати;
- 11) аҳолининг сони ва унинг бандлигининг ҳолати;
- 12) кўкаламзорлаштириш ҳолати;
- б) лойиҳавий ечимлар:
 - 1) ҳудуднинг функционал зоналаштирилиши;
 - 2) аҳолининг лойиҳавий сони;
 - 3) аҳолини жойлаштирилиши;
 - 4) маҳалла фуқаролари йиғини ҳудудини лойиҳавий режалаштиришни ташкил этиш;
 - 5) аҳолига маданий, маиший, тиббий ва савдо хизматларни лойиҳавий режалаштиришни ташкил этиш;
 - 6) мактабгача таълим ва ўрта-таълим муассасаларни лойиҳавий режалаштиришни ташкил этиш;
 - 7) кўчалар ва автомобил йўлларни, ирригация тармоқларини лойиҳавий режалаштиришни ташкил этиш;
 - 8) атоф-муҳитни муҳофаза қилиш тадбирлари;
 - 9) ҳудудни муҳандислик тайёрлаш;
- в) маҳалла фуқаролари йиғини ҳудудидаги муҳандислик тармоқларни ривожлантириш;
- г) лойиҳанинг асосий техник-иқтисодий кўрсаткичлари.

5. ҚИШЛОҚНИНГ (ОВУЛНИНГ) ҚИСҚАРТИРИЛГАН ҲАЖМДАГИ БОШ РЕЖАСИ

5.1 Қишлоқнинг (овулнинг) қисқартирилган ҳажмдаги бош режаси қишлоқнинг (овулнинг) ҳудудий ривожлантиришнинг узок муддатли (10 йилгача) истиқболлари, унинг режалаштириш тузилмаси, яшаш ҳудудлари, ишлаб чиқариш, коммунал-омбор, рекреация ва бошқа функционал зоналари, ҳудудларни ривожланишини режалаштиришнинг геологик ва сейсмик, техноген, табиий-иқлим чекловлари, аҳолининг жойлаштирилиши, транспорт тармоқлари, шунингдек атоф муҳитни муҳофаза қилиш тамойилларини белгиловчи асосий шаҳарсозлик ҳужжати ҳисобланади.

Қишлоқнинг (овулнинг) қискартирилган ҳажмдаги бош режаси унинг батафсил режалаштириш лойиҳаси билан биргаликда ишлаб чиқилмайди. Алоҳида ҳолатларда буюртмачининг топшириғига асосан қўшимча тўлов эвазига қишлоқнинг (овулнинг) қискартирилган ҳажмдаги бош режаси унинг батафсил режалаштириш лойиҳаси билан биргаликда тайёрланади.

Алоҳида муҳим аҳолига ижтимоий хизмат кўрсатиш тармоқлари ҳамда муҳандислик тармоқларини ривожлантириш схемалари ҳам буюртмачининг топшириғига асосан қўшимча тўлов эвазига ишлаб чиқилади.

Бош режа қишлоқ аҳоли пункти ҳудудида лойиҳалаштириш ва қурилишни амалга оширадиган барча ташкилотлар учун мажбурий ҳужжат бўлиб ҳисобланади.

5.2 Агар илгари қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи юридик шахслар ёки маҳалла фуқаролари йиғини ҳудудининг меъморий-режалаштиришни ташкил этиш лойиҳаси ишлаб чиқилган бўлса, унда қишлоқнинг (овулнинг) бош режасини ишлаб чиқишга йўл қўйилади.

Қишлоқнинг (овулнинг) қисқа ҳажмдаги бош режасини ишлаб чиқишдан мақсад – лойиҳа ҚХМФЙҲ МРТЛ лойиҳасининг таркибида бўлганлиги боис зарур қишлоқнинг (овулнинг) фақат ҳудудий ривожлантиришнинг истикболлари, унинг режалаштириш тузилмаси, функционал зоналари, ҳудудларни ривожланишини режалаштиришнинг чекловлари, аҳолининг жойлаштирилиши ҳамда транспорт тармоқларини ривожлантирилиши, шунингдек атроф муҳитни муҳофаза қилиш тадбирлари акс эттиришдадир, яъни ушбу ҳужжатда асосан ҳудудий ривожлантиришнинг истикболларини белгилашдир.

5.3 Қишлоқнинг (овулнинг) аҳоли пунктининг қисқа ҳажмда ишлаб чиқиладиган бош режаларининг материаллари таркиби 2-жадвалда келтирилган.

2-жадвал

Т/р	График материаллар номи	Қишлоқ аҳоли пунктлари учун график материаллар масштаби	
		Аҳолиси 5 минг кишигача	Аҳолиси 5 минг кишидан ортиқ
1.	Қишлоқ хўжалик корхонаси ҳудудида аҳоли пунктини жойлаштириш схемаси	1 : 10000, 1 : 25000	1 : 10000, 1 : 25000
2.	Мавжуд аҳоли пункти режаси (таянч режа)	1 : 2000, 1 : 5000	1 : 5000
3.	Транспорт тармоқларини (кўчаларни, автомобиль йўлларни) ривожлантириш схемаси	1 : 2000, 1 : 5000	1 : 5000
4.	Атроф муҳитнинг прогноз қилинаётган аҳоли схемаси	1 : 2000, 1 : 5000	1 : 5000
5.	Бош режанинг схематик чизмаси	Ихтиёрий масштаб	
<i>Изоҳ: 1) Таянч режа ва асосий чизма топографик негизда бажарилади.</i>			

5.4 График материаллар куйидаги ҳажмда бажарилиши керак:

5.4.1 Маҳалла фуқаролари йиғини ёки қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи юридик шахс ҳудудида аҳоли пунктини жойлаштириш схемаси қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи юридик шахс ёки ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси таркибидаги «Худуднинг лойиҳада ташкил этилиши» чизмасининг таркибида ишланади ва ушбу схемада куйидагилар кўрсатилади:

лойиҳалаштирилаётган аҳоли пункти қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи юридик шахс бошқа аҳоли пунктлари билан боғлиқ ҳолда, ишлаб чиқариш ва яшаш ҳудудларини ажратиб кўрсатган ҳолда;

қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи юридик шахс чегаралари, поселкалар чегаралари, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи юридик шахснинг функционал зоналари;

дарёлар, ирригация каналлари ва коллекторлар, кўллар, сув омборлари;

тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш зоналари;

автойўллар, темир йўллар, қувурлар;

асосий муҳандислик тармоқлари ва муҳандислик тармоқларининг магистрал тармоқлари, ахлатхоналар, қабристонлар.

5.4.2 Таянч режаси, унда куйидагилар кўрсатилади:

аҳоли пункти чегаралари;

ҳудуднинг ҳозирги фойдаланилиши: кўп қаватли турар жойлар, жамоат бинолари, ишлаб чиқариш ва омбор ҳудудлари;

кўчалар, йирик муҳандислик ва транспорт иншоотлари, магистрал муҳандислик тармоқлари;

умумий фойдаланишдаги яшил кўкаламзорлар, рекреацион зоналар ва иншоотлар, тарих ва маданият ёдгорликлари.

Режага тушириладиган ҳамма ахборот лойиҳа ишлари бошланадиган йилнинг 1 январидаги маълумотларга мувофиқ бўлиши керак.

5.4.3 Бош режа (асосий чизма)да қишлоқ (овул) ва унинг алоҳида функционал зоналари ҳудудининг меъморий-режалаштирилиши бўйича лойиҳа ечимлари кўрсатилади:

яшаш ҳудудлари;

ишлаб чиқариш;

рекреация;

тарих ва маданият ёдгорликларининг қўриқлаш зоналари.

Асосий чизмада кўчалар ва тор кўчалар тизими, аҳоли пунктининг маркази, маҳалла марказлари, асосий майдонлар, кўп қаватли тураржойлар, жамоат бинолари ҳудудлари, ишлаб чиқариш, омбор, коммунал объектларнинг жойлашуви, умумий фойдаланишдаги яшил кўкаламзорлар, атроф муҳитни, табиат ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш бўйича чора-тадбирлар, шунингдек, ишлаб чиқариш ва яшаш ҳудудларини ривожлантириш учун захирадаги ҳудудлар кўрсатилади. Қишлоқ (овулнинг) лойиҳадаги чегаралари асосий чизмага ва қишлоқ (овулнинг) қишлоқ

хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи юридик шахс ҳудудида жойлаштириш схемасига ҳам туширилади.

Бош режанинг барча элементлари икки хил муддатда кўрсатилади: қурилишнинг биринчи навбати ва ҳисоб-китобдаги муддат. Қишлоқ (овулнинг) бош режалари 10 йиллик ҳисоб-китобдаги муддатга, қурилишнинг биринчи навбати 5 йиллик муддатга ишлаб чиқилади.

5.4.4 Атроф муҳитнинг башорат қилинадиган аҳолининг схемаси бош режа нусхасида бажарилади ва унда қуйидагилар кўрсатилади:

мавжуд ва лойиҳалаштирилаётган суғориш каналлари ва сув чиқариб юбориладиган коллекторлар;

дарёларнинг тартибга солиниши, тозаланиши, қувур ётқизилиши талаб қилинадиган ўзанлари участкалари;

қишлоқни (овулни) ҳавфли геологик ва гидрогеологик жараёнлардан ҳимоя қилиш иншоотлари;

атроф муҳитни муҳофаза қилиш бўйича лойиҳадаги тақлифлар: яшаш ҳудудларидан чиқарилиши лозим бўлган ва зарарли таъсирини камайтириш учун махсус тадбирлар бажарилишини талаб қиладиган корхоналар, санитария-ҳимоялаш зоналари, автомагистраллар бўйидаги ҳимояловчи яшил зона.

5.4.5 Бош режанинг схематик чизмаси ихтиёрий масштабда бажарилади ва бош режанинг қишлоқнинг (овулнинг) ҳудудий ривожланиши истиқболлари, жамоат марказларини ҳосил қилиш, кўча-йўллар тармоғини ривожлантириш борасидаги асосий тақлифларининг график тасвирини ўз ичига олиши керак.

5.5 Изоҳнома қуйидагиларни ўз ичига олади:

табiiй шарт-шароитларнинг асосий тавсифномалари, улар ҳудуднинг ўзлаштирилишида юз бериши мумкин бўлган ўзгаришлари;

қурилиш, мавжуд муҳандислик тармоқлари ва ободонлаштириш, бундан олдинги бош режани амалга оширилишининг ҳолатини таҳлили;

шаҳар ҳосил қилувчи негиз ва аҳолининг ҳисоб-китобдаги сонининг ривожланиши истиқболларининг асосланиши;

ҳудуднинг функционал зоналаштирилиши;

архитектура-режалаштирилишини ташкил этиш;

уй-жой қурилиши ва унинг жойлаштирилишининг асосланиши;

аҳолига маданий-маиший ва ижтимоий хизмат кўрсатиш объектлари;

умумий фойдаланишдаги яшил кўкаламзорлар, рекреацион объектларнинг ҳисоб-китоби, ҳудуднинг баланси;

муҳандислик тармоқларнинг асосий қоидалари;

биринчи навбатдаги қурилишнинг жойлаштирилиши;

атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва табиатдан оқилона фойдаланиш;

ёнғинга қарши чора-тадбирлар;

йиғма техник-иқтисодий кўр-саткичлар.

Изоҳ: Изоҳномага лойиҳалаштириш топшириғи, техник кенгашлар мажлис баённомалари ва эскизларнинг манфаатдор ташкилотлар томонидан кўриб чиқилиши ва келишилши бўйича ҳужжатлар илова қилинади.

6. ҚИШЛОҚНИНГ (ОВУЛНИНГ) БАТАФСИЛ РЕЖАЛАШТИРИШ ЛОЙИХАСИ (БРЛ) БИЛАН ҚЎШИЛГАН ТЎЛИҚ ҲАЖМДАГИ БОШ РЕЖАСИ

6.1 Аҳолининг лойиҳадаги сони 15 минг кишигача бўлган қишлоқ (овул) учун бош режаларни батафсил режалаштириш лойиҳаларини БРЛ билан қўшилган ҳолда ишлаб чиқиш алоҳида ҳолатларда буюртмачининг топшириғига асосан қўшимча тўлов эвазига қишлоқнинг (овулнинг) қисқартирилган ҳажмдаги бош режаси унинг батафсил режалаштириш лойиҳаси билан биргаликда тайёрланади.

6.2 Қишлоқнинг (овулнинг) батафсил режалаштириш лойиҳаси билан қўшилган бош режасини ишлаб чиқишдан мақсад қуйидагилардан иборат:

худуднинг режалаштириш тузилмаси, функционал зоналаштирилишини аниқлаштириш, қишлоқнинг (овулнинг) батафсил режалаштириш лойиҳаси билан қўшилган бош режасини лойиҳасида белгиланган жамоат марказларини ташкил қилиш;

кўчалар ва майдонларнинг қизил чизиқлари, уйларнинг қаватлилигини белгилаш;

қурилишнинг тўлиқ-ҳажмли ва меъморчилик-бадий ечимлари бўйича таклифларни ишлаб чиқиш;

хизмат кўрсатиш корхоналарига эҳтиёжни аниқлаш ва уларнинг жойлаштирилишини белгилаш.

худуднинг муҳандислик тармоқлари, ободонлаштирилиши ва кўкаламзорлаштирилиши, транспорт хизмати кўрсатиш, тарих ва маданият ёдгорликларини қўриқлаш ва фойдаланиш, шунингдек, атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва яхшилаш масалалари ечими.

6.3 Қишлоқнинг (овулнинг) батафсил режалаштириш лойиҳаси билан қўшилган тўлиқ ҳажмдаги тасдиқланган бош режаси жорий қурилиш учун лойиҳалаш ҳужжатларини ишлаб чиқишга архитектура-режалаштириш топшириқларини бериш, бинолар ва иншоотларни қуриш лойиҳаларини тузиш учун асос бўлиб хизмат қилади.

6.4 Қишлоқнинг (овулнинг) батафсил режалаштириш лойиҳаси билан қўшилган тўлиқ ҳажмдаги бош режасини амалга оширишнинг ҳисоб-китобдаги муддати, одатда, ҚХМФЙХ МРТ лойиҳасининг ҳисоб-китобдаги муддати доирасида бўлади.

Буюртмачининг хоҳишига кўра унинг лойиҳа топшириғига асосан қурилишнинг биринчи навбати ажратиб кўрсатилиши мумкин.

6.5 Қишлоқнинг (овулнинг) батафсил режалаштириш лойиҳаси билан қўшилган тўлиқ ҳажмдаги бош режаси материаллари таркиби 3-жадвалда келтирилган.

3-жадвал

Т/р	График материаллар номи	График материаллар масштаби
1	2	3
1.	Қишлоқни (овулни) жойлаштириш схемаси	1 : 10000, 1 : 25000
2.	Худуднинг hozirги фойдаланилиши режаси (таянч режа)	1 : 2000
3.	Атроф муҳитнинг hozirги аҳоли ва режалаштирувчи чеклашлар схемаси	1 : 2000
4.	Батафсил режалаштириш лойиҳаси билан қўшилган тўлиқ ҳажмдаги бош режаси (асосий чизма)	1 : 2000
*5.	1-навбатдаги қурилишни жойлаштириш схемаси	Асосий чизма билан қўшиб ишланади 1 : 2000
*6.	Режалаштириш ва қурилиш макети	1 : 2000
7.	Қизил чизиқларнинг бўлинган чизмаси	1 : 2000
8.	Муҳандислик тармоқлари схемаси	1 : 2000
9.	Муҳитнинг прогноз қилинадиган ҳолати схемаси	1 : 2000
10.	Кўчаларнинг кўндаланг кесимлари	1 : 2000–1 : 100
11.	Изоҳнома	

Изоҳлар:

1) Таянч режа ва асосий чизма топографик режада бажарилади, қишлоқнинг (овулнинг) аҳоли пунктини жойлаштириш схемаси ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси асосий чизмасида жойлаштирилади, бошқа барча чизмалар асосий чизмада жойлаштирилади.

2) Қурилишнинг режалаштириш тузилмаси, зоналаштирилиши ва тўлиқ-ҳажмли композицияси зоясини янада тўлароқ очишга ёрдам берадиган қўшимча кўрғазма қилинадиган ихтиёрий масштабдаги материаллар буюртмачи билан келишилган ҳолда ва унинг ҳисобига бажарилиши мумкин.

3) Муҳандислик ускуналари схемасидаги элементлар жуда кўпайиб кетгани ҳолда алоҳида тармоқли схемаларнинг бажарилишига йўл қўйилади.

* Ушбу қисмлар фақат буюртмачининг ҳоҳишига кўра қўшимча тўлов эвазига бажарилади.

6.6 Қишлоқ аҳоли пунктнинг батафсил режалаштириш лойиҳаси (БРЛ) билан қўшилган тўлиқ ҳажмдаги бош режасининг график ва матнли материаллари қуйидаги ҳажмда бажарилади:

а) Қишлоқ худудида аҳоли пунктини жойлаштириш схемасида лойиҳалаштириладиган қишлоқ аҳоли пункти худуддаги бошқа аҳоли пунктлари, ишлаб чиқариш, коммунал-омбор зоналари ва қишлоқ хўжалик экинлари зоналари билан боғлиқ ҳолда автойўллар, темир йўллар, магистрал муҳандислик тармоқлари ва иншоотлари кўрсатилади;

б) таянч режасида қуйидагилар кўрсатилиши керак:
мавжуд аҳоли пункти чегаралари;
кўп қаватли уйлар;
жамоат бинолари;
томорқа ерлар;

хўжалик иморатлари;
 кўча тармоқи ва хўжалик тор кўчалари;
 автомобиллар туриш жойлари;
 кўкаламзорларштирилган ҳудудлар;
 сув ҳавзалари ва оқиб чиқиб кетадиган йўллар;
 кўприклар;
 тўғонлар;
 муҳандислик тармоқларининг магистрал тизимлари ва асосий иншоотлари;
 омборлар, коммунал хўжалик объектлари;
 тарихий ва маданий ёдгорликлар ҳамда уларнинг қўриқлаш зоналари;
 барча турдаги қурилишга ажратиладиган ерлар чегаралари;
 лойиҳалаштирилаётган қизил чизиклар;

в) атроф муҳитнинг ҳозирги аҳволи ва режалаштирувчи чеклашлар схемасида қуйидагилар акс эттирилади:

ҳудуднинг сейсмик даражаси кўрсатилган ҳолдаги қурилиш учун яроқлилиқ даражаси бўйича туманлаштирилиши;

ишлаб чиқариш объектлари, саноат корхоналари, қабристонлар ва бошқа объектларнинг санитария-ҳимоялаш зоналари; сув оқиб чиқиб кетадиган йўллар, сув таъминоти манбалари, шу жумладан, ёнғинга қарши сув манбалари, қувурлар, юқори вольтли электр узатиш тизимлари, тарих ва маданият ёдгорликларининг қўриқлаш зоналари;

г) қишлоқ аҳоли пунктининг батафсил режалаштириш лойиҳаси билан қўшилган тўлиқ ҳажмдаги бош режасида (асосий чизма) қишлоқни (овулни) лойиҳалаш чегаралари ичида қурилишнинг меъморчилик-режалаштирилиши ечимини аниқлаш лозим.

Унда ушбу банднинг “б” кичик бандида санаб ўтилган ҳамма элементлар уч муддатга бўлиб кўрсатилади:

сақлаб қолинадиган;
 қурилишнинг 1-навбати;
 ҳисоб-китобдаги муддат.

Ҳисоб-китобдаги муддат учун заҳирадаги тураржой, жамоатчилик ва ишлаб чиқариш қурилишлари ҳам кўрсатилади. Қурилишнинг 1-навбати ажратиб кўрсатилиши керак, шунингдек, лойиҳалаштирилаётган қизил чизиклар, кўчалар классификацияси, пиёдалар ҳаракатланаётган асосий йўллар, хўжалик тор кўчалари ҳам кўрсатилади;

*д) қишлоқнинг (овулнинг) аҳоли пунктини режалаштириш ва қуриш макетида лойиҳалаштирилаётган қишлоқнинг (овулнинг) чегараларидаги бинолар ва иншоотларнинг жойлари, магистрал кўчалар, йўллар ва майдонлар, яшил кўкаламзорлар ва муҳандислик иншоотлари рельефли тасвирда кўрсатилиши керак. Макетнинг ҳажмли ечими характери қурилишнинг тўлиқ-ҳажмли композициясини аниқлашга ёрдам бериши лозим;

е) қизил чизикларнинг бўлинган чизмасида лойихадаги қизил чизикларнинг узеллари ва бўлиниши нуқталари координатлари ва уларнинг шу жойда маҳкам ўрнатилган геодезик белгилар, таянч бинолар ва иншоотларга боғланиши кўрсатилади;

ж) муҳандислик тармоқлари схемасида мавжуд, сақланаётган ва лойихалаштирилаётган водопровод, оқова сув, табиий газ, иссиқлик энергияси, электр энергияси таъминоти, телевидение, радио ва телефоннинг магистрал муҳандислик тармоқлари ва иншоотлари, лойихалаштирилаётган қишлоқ (овул) муҳандислик тармоқларининг туман магистрал тизимлари ва иншоотларига қўшилиши жойлари кўрсатилади. Муҳандислик тармоқлари схемасидаги элементлар жуда кўпайиб кетгани ҳолда алоҳида тармоқ схемалари ишлаб чиқилиши мумкин.

з) атроф муҳитнинг прогноз қилинадиган ҳолати схемасида қуйидагилар акс эттирилади:

ҳавфли геологик жараёнлардан ҳимояловчи иншоотлар;

атроф муҳитни яхшилаш бўйича лойихадаги тақлифлар, яъни шу зонадан чиқарилиши лозим бўлган ва зарарли таъсирини камайтириш учун махсус тадбирлар бажарилишини талаб қиладиган ишлаб чиқариш объектлари;

кўкаламзорлаштирилган санитария-ҳимоялаш зоналари;
автомагистраллар бўйидаги ҳимояловчи яшил зона.

Кичик қишлоқлар (овуллар) учун 1:2000 масштабли схемани ишлаб чиқишда кўчалар ва қизил чизиклар ўқлари бўйича мавжуд ва лойихалаштирилаётган баландлик белгилари ва бўйлама қияликлар кўрсатилиши лозим;

и) алоҳида чизмада ёки альбомда кўчаларнинг муҳандислик тармоқлари жойлаштирилган лойихалаштирилаётган кўндаланг йўналишларини кўрсатиш керак бўлади;

к) изоҳномада қуйидагилар баён қилиниши керак:

асосий ҳужжатлар ва материаллар рўйхати;

табиий шароитларнинг қисқача тавсифномаси;

атроф муҳит ҳолатининг баҳоси;

худуддан ҳозирги фойдаланиш таҳлили;

мавжуд қурилиш;

тарихий ва маданий ёдгорликлар;

муҳандислик ускуналари;

транспорт, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришнинг тавсифномаси;

лойихада қабул қилинган қурилишнинг меъморчилик-режалаштирилиши ва тўлиқ-ҳажмли ечимлари;

ҳамма турдаги янги қурилиш ҳажмлари;

уй-жойлар ва жамоат бинолари типлари;

биноларнинг бузиб ташланиши босқичлари;
 кўкаламзорлаштириш тизими;
 тарихий ва маданий ёдгорликларини ҳимоя қилиш ва фойдаланиш бўйича таклифларнинг асосланиши;
 аҳолига хизмат кўрсатиш тизимини ташкил қилиш;
 хўжалик иморатларини жойлаштириш,
 транспорт хизматини ва пиёдалар ҳаракатини ташкил этиш бўйича таклифлар;
 ҳудуднинг муҳандислик тармоқлари бўйича қабул қилинган схемаларнинг асосланиши;
 атроф муҳитнинг яхшиланишига ёрдам берадиган шаҳарсозлик ва бошқа чора-тадбирлар баёни.
 Тушунтириш хатида лойиҳанинг зарурий техник-иқтисодий кўрсаткичлари келтирилади, лойиҳани амалга ошириш ҳажмлари ва навбатлилиги юзасидан қабул қилинган ечимлар асосланади.

Изоҳ: *Ушбу қисм фақат буюртмачининг хоҳишига кўра қўшимча тўлов эвазига бажарилади.

7. ҚИШЛОҚ АҲОЛИ ПУНКТИНИНГ ЧЕГАРАСИНИ БЕЛГИЛАШ

7.1 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси ва бош режа билан белгиланган шаҳарча, қишлоқ (овул) чегараси умумий ҳудудининг 10-15% миқдордаги захира ерларни ҳисобга олган ҳолдаги шаҳарча, қишлоқнинг (овулнинг) 10 йил давомида ривожлантириш учун зарур ҳудудни ўз ичига олиши лозим.

7.2 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси ва шаҳарча, қишлоқнинг (овулнинг) бош режасига мувофиқ белгиланган чегаралар доирасида жойлашган ерларнинг ҳаммаси шаҳарча, қишлоқнинг (овулнинг) ҳудудларига киради.

Шаҳарча, қишлоқнинг (овулнинг) ерлари яшаш ҳудудлари, ишлаб чиқариш ва бошқа ҳудудлардан иборат бўлади. Яшаш ҳудудларига уй-жойлар (томорқа участкалари), жамоат бинолари, умумий фойдаланишдаги яшил кўкаламзорлар, кўчалар, тор кўчалар ва майдонлар киради.

Ишлаб чиқариш ҳудудлари қишлоқ хўжалик корхонаси ишлаб чиқариш объектлари, муҳандислик ускуналари ва муҳандислик ускуналари иншоотларининг участкаларидан иборат бўлади. Бошқа ҳудудларга кабристонлар, ноқулай ерлар, қишлоқ хўжалик экинлари майдонлари киради.

7.3 Шаҳарча, қишлоқнинг (овулнинг) чегарасини белгилашда унинг трассасини табиий йўналишлар (сув йўллари, жарликлар, тоғ қирралари, тепаликлар, қишлоқ хўжалик ерларининг чегаралари) ёки сунъий иншоотлар (суғориш каналлари, коллекторлар, йўللар, қувурлар, электр узатиш линиялари) билан қўшиб белгилаш маъқулдир

7.4 Қишлоқ аҳоли пунктининг поселка чегарасини белгилашга доир материаллар таркиби куйидагича:

поселка чегарасига кирадиган ерлар баёни туширилган тушунтириш хати ва аҳоли пункти чегараларининг баёни;
поселка чегаралари туширилган 1:10000 масштабда схематик режа.

8. ҚИШЛОҚ ҲУДУДЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИ ВА ҚУРИШНИ РЕЖАЛАШТИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА ШАҲАРСОЗЛИК ҲУЖЖАТЛАРИНИ КЕЛИШИШ ВА ТАСДИҚЛАШ ТАРТИБИ

Умумий қоидалар

8.1 Лойиҳалаш-режалаштириш ҳужжатлари тасдиқлаш учун тақдим этишга қадар лойиҳа муаллифи бўлган лойиҳа ташкилоти томонидан тегишли давлат ҳокимияти органлари ҳамда буюртмачи ва лойиҳалаштириш топшириқномасида кўрсатилган манфаатдор ташкилотлар билан келишиб олиниши керак.

Лойиҳаловчи ташкилот лойиҳалаш ҳужжатларини манфаатдор ташкилотларга бир вақтнинг ўзида кўриб чиқиш учун зарур нусхада тақдим қилади.

Буюртмачи лойиҳаловчи ташкилотга ёрдам беради.

8.2 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳасининг келишувини тўлиқлиги, уларнинг белгиланган тартибга мувофиқ бўлиши учун жавобгарлик лойиҳаловчи ташкилот ва туман (шаҳар) қурилиш бўлими зиммасига юкланади.

8.3 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси тўлиқ ишлаб чиқилиши тугалланганидан кейин вилоят Қурилиш бош бошқармаси уларнинг бир вақтда кўриб чиқилишини ташкил этади.

8.4 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси тасдиқлаш учун тақдим этишга қадар куйидагилар билан келишилади:

- а) буюртмачи;
- б) қишлоқ хўжалик корхонаси бошқаруви (мавжуд бўлганда);
- в) маҳалла фуқаролари йиғини;
- г) туман туман (шаҳар) қурилиш бўлими бўлими;
- д) туман халқ таълими бўлими;
- е) туман соғлиқни сақлаш бўлими;
- ж) туман қишлоқ ва сув хўжалиги бўлими;
- з) автойўллар хўжалиги туман бўлинмаси;
- и) туман статистика бўлими;
- к) экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг туман бўлинмаси;
- л) Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги ҳузуридаги Маданий мерос департаментининг ҳудудий бўлинмаси (ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси камраб олган ҳудудда маданий мерос объектлари мавжуд бўлганда);
- м) туман электр тармоқларидан фойдаланиш корхонаси;
- н) туман табиий газ тармоқларидан фойдаланиш корхонаси;
- о) туман ичимлик суви тармоқларидан фойдаланиш корхонаси.

8.5 ҚХМФЙХ МРТ лойихаси туман ҳокимлигига ва тегишли ташкилотларга келишиш учун бир вақтда киритилади.

Ишлаб чиқилган лойихани турли идораларда кўриб чиқиш жараёнида пайдо бўлган ўзгартиришлар ва қўшимчалар лойиҳаловчи ташкилот томонидан лойиҳани тасдиқлаш учун тақдим этишга қадар лойиҳага киритилади. Агар лойиҳани турли ташкилотлар томонидан кўриб чиқиш жараёнида зиддиятлар келиб чиқса, унда унга ўзгартиришлар ва қўшимчаларнинг киритилиши зарурлиги ҳақидаги масала лойиҳани тасдиқлаш учун тақдим этувчи ташкилот томонидан ҳал қилинади.

ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси тегишли ташкилотлар томонидан 20 кундан ошмаган муддатда келишилади. Ҳеч бир ташкилот томонидан ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси унга келишишга киритишдан олдин бошқа ташкилот томонидан келишилган бўлиши шартини қўйиш тақиқланади.

Келишишга киритилган ҚХМФЙХ МРТ лойиҳасига нисбатан ташкилотларининг эътирозлари мавжуд бўлганда ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси норматив-ҳуқуқий актлар ва норматив-идоравий ҳужжатларининг аниқ нормаларига асослантилган ҳолда қайта ишлаш учун унинг ишлаб чиқувчисига қайтарилади.

ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси ишлаб чиқувчиси томонидан эътирозлар бартараф этилганда ёки эътирозлар қабул қилинмаганлиги ҳақидаги асослантилган ҳолда ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси такроран келишишга киритилганда улар томонидан лойиҳа ўн кундан ошмаган муддатда келишилади. Такроран кўриб чиқишда ҚХМФЙХ МРТ лойиҳасига нисбатан олдин билдирилмаган эътирозларни киритиш тақиқланади.

Келишилган ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси конун ҳужжатларида белгиланган тартибда давлат экспертизасидан ўтказилади.

ҚХМФЙХ МРТ лойиҳасининг тасдиқланган бир нусхаси Қорақалпоғистон Республикаси Қурилиш вазирлигига, вилоятлар Қурилиш бош бошқармаларига топширилиши лозим.

Тасдиқланган лойиҳаларга ўзгартиришлар ва қўшимчаларнинг киритилишига фақат уларни белгиланган тартибда тасдиқлаган органлар қарорига биноан йўл қўйилади.

8.6 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳаси ва қишлоқ (овуллар) бош режаларининг асосий ечимлари то тасдиқлангунига қадар қишлоқ маҳалла фуқаролари йиғини томонидан ташкил этиладиган аҳолининг кенг жамоатчилик муҳокамасидан ўтказилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ҳокимликлари томонидан тасдиқланади.

8.7 ҚХМФЙХ МРТ лойиҳалари тегишли ташкилотлар билан келишилганидан кейин экспертизадан ўтказилиши керак ва вилоят ҳокимлигининг меъморчилик ва қурилиш Бош бошқармаси томонидан тасдиқланиши лозим.

8.8 Қишлоқ аҳоли пунктларининг бош режалари ва тасдиқланган ҚХМФЙҲ МРТ лойиҳасини ривожлантириш учун ишлаб чиқилган поселка чегаралари лойиҳалари экспертизадан ўтказилганидан сўнг вилоят ҳокимлигининг меъморчилик ва қурилиш Бош бошқармаси тақдим-номасига биноан туман ҳокимлиги томонидан тасдиқланиши лозим

1-илова
Мажбурий

«ТАСДИҚЛАЙМАН»

« ___ » _____ 200__ йил

_____ вилоятининг
 _____ туманидаги
 _____ қишлоқнинг (овулнинг)
 бош режасини ишлаб чиқиш учун

ЛОЙИҲАЛАШ ТОПШИРИҒИ

1.	Лойиҳалаштирилаётган объектнинг номи	
2.	Лойиҳалаштириш учун асос	
3.	Аҳолининг ҳозирги сони	минг киши
4.	Аҳолининг ёшлар бўйича таркиби, аҳолининг табиий ва механик ўсиши динамикаси, бўш меҳнат ресурсларининг мавжудлиги	
5.	20 ___ йил учун асосий маълумотлар	
	Ҳисоб-китобдаги муддат	йилгача
6.	Қишлоқнинг (овулнинг) ҳозирги чегаралардаги ҳудуди	га
7.	Ҳозирги ҳолатдаги уй-жой фонди	минг м ²
8.	Аҳолига ижтимоий ва маданий-маиший хизмат кўрсатиш тармоғининг ҳозирги аҳволи ҳақидаги маълумотлар	
9.	Асосий кўрсаткичли муҳандислик тармоқлари билан таъминланганлик	
10.	Ишлаб чиқариш ҳудудлари, саноатда ишловчилар сони	
11.	Кўчалар тармоғи, кўчаларнинг узунлиги ва типлари бўйича габаритлари	
12.	Табиий муҳитнинг (тупроқ, сув, ҳавонинг) ҳозирги аҳволи	
13.	Бошқа маълумотлар	
14.	Истиқболдаги чегаралар	
15.	Бош режада қуйидагилар бўйича таклифлар ишлаб чиқилиши лозим:	а) функционал зоналаштириш; б) иш билан банд қилиш ўринларини жойлаштириш; в) яшаш ҳудудлари ва ишлаб чиқариш зоналари учун захира ҳудудларини аниқлаш; г) асосий кўчалар тизимини белгилаш; д) муҳандислик тармоқлари ва санитар тозалаш бўйича принципал

		ечимларнинг асосланиши; е) атроф муҳитни муҳофаза қилиш; ж) тарих ва маданият ёдгорликларини ҳимоя қилиш; з) қишлоқни (овулни) истиқболда урбанизациялаш бўйича таклифлар.
16.	Лойиҳалаштириш учун асосий маълумотлар:	а) масштабли топографик материаллар; б) муҳандислик-геологик кидирувлар; в) _____ йилда бажарилган қишлоқ хўжалик корхонаси ёки маҳалла фукарolari йиғини худудининг меъморчилик-режалаштирилиши лойиҳаси; г) буюртмачи берган ёки буюртмачининг лойиҳалаш топшириғига биноан институти томонидан тўпланадиган материаллар.
17.	Йўриқномадан четланган ҳолда лойиҳа таркибининг ўзгартирилиши	
18.	Қўшимча намоиш қилинадиган материаллар	
19.	Алоҳида талаблар	
20.	Лойиҳалаштириш муддати	дан бошлаб гача қуйидагича: босқичларга бўлиб белгиланади.
21.	Келишувларни амалга ошириш	а) лойиҳа ташкилоти томонидан амалга ошириладиган келишувлар; б) буюртмачи томонидан амалга ошириладиган келишувлар.

Лойиҳанинг бош меъмори

Буюртмачи

**Қишлоқ хўжалик корхонаси ёки маҳалла фуқаролари йиғини
худудининг меъморчилик-режалаштирилиши лойиҳасининг
асосий техник-иқтисодий кўрсаткичлари**

Т/р	Кўрсаткичлар номлари	Ўлчов бирлиги	Қурилиш бошлана- диган йил	Биринчи навбати	Ҳисоб- китобдаги муддат
1	2	3	4	5	6
	I.Худудлар Лойиҳа қамраб олган умумий худуд ўлчами Қишлоқ хўжалик корхонаси худуди ўлчами, шу жумладан:	га га			
1.	Дала ерлари, шу жумладан: а) шудгор б) боғлар в) токзорлар г) тутзорлар д) бўз ерлар е) яйловлар ж) ўтлоқлар	га - - - - - -			
2.	Қишлоқлар (овуллар) аҳоли пунктлари чегараларидаги худудлар, жами шу жумладан: яшаш худудлари ишлаб чиқариш ноқулай ва бошқа	-			
3.	Мелиорация босқичидаги ерлар	га			
4.	Ўрмонзорлар	га			
5.	Автойўллар, дала йўллари, сўқмоқлар	га			
6.	Сув юзалари, коллектор-дренаж тармоғи	га			
7.	Ишлаб чиқариш худудлари	га			
8.	Бошқа ерлар	га			
1.	II. Аҳоли ва меҳнат ресурслари Жами аҳолининг умумий сони, шу жумладан, шаҳарчалар бўйича	ишчи			
2.	Меҳнатга лаёқатли ёшдаги аҳоли	ишчи			
3.	Ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлган ходимларнинг жами сони	иши			
4.	Шаҳар ҳосил қилувчи ишловчиларнинг умумий сони, шу жумладан: қишлоқ хўжалигидаги;	ишчи ишчи			

1	2	3	4	5	6
	саноат, қурилиш корхоналари ва туман аҳамиятига эга муассасалардаги; қишлоқ хўжалик корхонасидан бошқа жойдаги	ишчи ишчи			
5.	Хизмат кўрсатиш корхоналари ходимлари сони	ишчи			
6.	Шахсий ёрдамчи хўжалигида ва уй-рўзғорда ишловчилар сони	ишчи			
7.	Меҳнатга лаёқатли ёшдаги иш билан банд бўлмаган аҳоли	ишчи			
1.	III. Уй-жой қурилиши Жами уй-жой фонди, шу жумладан: сақлаб қолинадиган, қайта таъмирланадиган; янги қурилиш	умумий майдони кв.м.			
2.	Аҳолининг умумий майдон билан ўрғача таъминланганлиги	кв.м.			
3.	Уй-жой фонди зичлиги	кв.м /га			
1.	IV. Маданий-маиший қурилиш Болалар мактабгача муассасалари	минг ўрин			
2.	Умумий таълим мактаблари ва мактабдан ташқари болалар муассасалари	минг ўрин			
3.	Тиббиёт муассасалари	объект			
4.	Маданият ва дам олиш муассасалари	ташриф ўринлари			
5.	Спорт иншоотлари	ўринлар			
6.	Савдо корхоналари	савдо майдони, кв.м.			
7.	Умумий овқатланиш корхоналари	ўтқозиш ўринлари			
8.	Коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш муассасалари	ишчи ўринлари			
1.	V. Ишлаб чиқариш қурилиши Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналари	объект			
2.	Қурилиш ташкилотлари	-			
3.	Енгил ва озиқ-овқат саноати объектлари	-			
4.	Омборлар ва базалар	объект			
5.	Коммунал хўжалик муассасалари	-			
1.	VI. Мухандислик ускуналари ва ободонлаштириш Кўча-йўл тармоғининг узунлиги (кўчалар ва йўллар типи бўйича)	км			
2.	Умумий истеъмол қилинадиган сув ҳажми	минг м3 сутка			

1	2	3	4	5	6
3.	Ичимлик суви таъминоти иншоотлари (типи, унумдорлиги)	бирлик			
4.	Оқова сув тармоқларининг йўлларининг умумий ҳажми	минг м ³ сутка			
5.	Оқова сув тармоқлари тозалаш иншоотларининг жами қуввати	минг м ³ сутка			
6.	Электр энергиясининг жами истеъмоли	минг Квт ч.г.			
7.	Газнинг жами истеъмоли	млн. м ³ йил			
8.	Иссиқликнинг бир йиллик сарфи	гкал Мвт			
9.	Марказлаштирилган иссиқлик манбалари қуввати	гкал соат			
1.	VII. Ирригация тармоғи	км			
2.	Коллектор-дренаж тармоғи	км			
3.	Ҳудуднинг хавфли гидрогеологик ходисалардан ҳимояси: ҳимоя иншоотлари узунлиги	км			
4.	Ботқоқ жойларнинг қуритилиши	га			
5.	Бузилган ерларнинг қайта культивацияси	га			
	VIII. Атроф муҳитни муҳофаза қилиш				
1.	Ишлаб чиқариш объектларидан санитария-ҳимоялаш зоналари	га			
2.	Шовқинли зоналарнинг кўкалам-зорлаштирилиши	га			

М У Н Д А Р И Ж А

1.	ҚЎЛЛАНИШ СОҲАСИ	3
2.	АТАМАЛАР ВА ТАЪРИФЛАР	3
3.	АСОСИЙ ҚОИДАЛАР	5
4.	ҚИШЛОҚ ХУДУДДАГИ МАҲАЛЛА ФУҚАРОЛАРИ ЙИҒИНИ ХУДУДИНИНГ МЕЪМОРИЙ- РЕЖАЛАШТИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ	6
5.	ҚИШЛОҚНИНГ (ОВУЛНИНГ) ҚИСҚАРТИРИЛГАН ҲАЖМДАГИ БОШ РЕЖАСИ	11
6.	ҚИШЛОҚНИНГ (ОВУЛНИНГ) БАТАФСИЛ РЕЖАЛАШТИРИШ ЛОЙИҲАСИ (БРЛ) БИЛАН ҚЎШИЛГАН ТЎЛИҚ ҲАЖМДАГИ БОШ РЕЖАСИ	15
7.	ҚИШЛОҚ АҲОЛИ ПУНКТИНИНГ ЧЕГАРАСИНИ БЕЛГИЛАШ	19
8.	ҚИШЛОҚ ХУДУДЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИ ВА ҚУРИШНИ РЕЖАЛАШТИРИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА ШАҲАРСОЗЛИК ҲУЖЖАТЛАРИНИ КЕЛИШИШ ВА ТАСДИҚЛАШ ТАРТИБИ	20
1-илова	Қишлоқнинг (овулнинг) бош режасини ишлаб чиқиш учун лойиҳалаш топшириғи.	22
2-илова	Қишлоқ хўжалик корхонаси ёки маҳалла фуқаролари йиғини ҳудудининг меъморчилик-режалаштирилиши лоyiҳасининг асосий техник-иқтисодий кўрсаткичлари	25

